

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om anstændigt arbejde på verdensplan for en global retfærdig omstilling og en bæredygtig genopretning, COM (2022) 66 final

1. Resumé

Kommissionen præsenterede den 23. februar 2022 en meddelelse om anstændigt arbejde i hele verden.

Meddelelsen opsummerer EU's nuværende tilgang til effektivt at fremme anstændigt arbejde på verdensplan. Tilgangen kører i 4 spor: EU-politikker og -initiativer, der rækker ud over EU, EU's bilaterale og regionale forbindelser, EU i internationale og multinationale fora og inddragelse af interessenter og globale partnerskaber.

Regeringen hilser meddelelsen om anstændigt arbejde velkomment, og støtter det overordnede formål om at fremme anstændigt arbejde i hele verden. Regeringen ser endvidere frem til at deltage i arbejdet med det kommende juridiske initiativ om et forbud mod at markedsføre produkter, der er fremstillet ved brug af tvangsarbejde i EU.

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede den 23. februar 2022 en meddelelse om anstændigt arbejde i hele verden (COM (2022) 66 final). Dansk sprogversion blev modtaget den 4. marts 2022. Meddelelsen kommer på samme tidspunkt som Kommissionens forslag til direktiv om virksomheders due diligence for bæredygtighed (2022/0051).

Af Kommissionens meddelelse fremgår det, at der ifølge de seneste globale estimater er 160 mio. børn underlagt børnearbejde, hvilket svarer til et ud af ti børn på globalt plan, og halvdelen af disse udfører farligt arbejde¹. På

¹ UNICEF Child Labour Report, juni 2021 (<https://data.unicef.org/resources/child-labour-2020-global-estimates-trendsand-the-road-forward/>).

samme tid befinder 25 mio. mennesker sig i en situation med tvangsarbejde². Som følge af covid-19-pandemien og dermed forbundne økonomiske chok og skolelukninger er yderligere 9 millioner børn i fare for at blive tvunget ud i børnearbejde inden udgangen af 2022. Disse tal viser, at anstændigt arbejde på trods af det internationale samfunds tilslutning til FN's Verdensmål ikke er en realitet for millioner af mennesker verden over.

Sideløbende hermed forandrer de globale megatendenser hastigt arbejdsmarkedet. Teknologiske fremskridt, miljø- og klimakrisen, demografiske ændringer og globalisering er drivkræfterne bag denne udvikling. Disse forandringer har potentiale til at skabe økonomisk vækst og nye jobmuligheder, men i nogle tilfælde kan de også bidrage til en forringelse af arbejdsstandarderne.

I sin meddelelse redegør Kommissionen for, hvordan man vil reagere på disse forandringer ved at fremme anstændigt arbejde i hele verden som udgangspunkt for en retfærdig omstilling og en inklusiv, bæredygtig og modstandsdygtig genopretning efter pandemien.

3. Formål og indhold

Meddelelsen opsummerer EU's nuværende tilgang til effektivt at fremme anstændigt arbejde på verdensplan. Opsummeringen består af eksisterende initiativer og allerede kendte initiativer i pipeline. Hertil kommer en varsel om, at Kommissionen arbejder på et nyt lovgivningsinitiativ om et forbud mod markedsføring på EU-markedet af produkter fremstillet ved brug af tvangsarbejde, herunder tvunget børnearbejde. Hertil kommer et særligt fokus på udryddelse af børnearbejde og tvangsarbejde. Tilgangen kører i 4 spor:

1. EU-politikker og -initiativer der rækker ud over EU
2. EU's bilaterale og regionale forbindelser
3. EU i internationale og multinationale fora
4. Inddragelse af interessenter og globale partnerskaber

EU-politikker og -initiativer, der rækker ud over EU

Med viden om, at EU's interne indsats også har konsekvenser for arbejdstageres velfærd verden over, fastlægger EU's politiske standarder, der går forrest på globalt plan med hensyn til virksomheders ansvar og gennemsigthed.

Kommissionen vil fremme virksomheders due diligence i forbindelse med menneskerettigheder og miljø, herunder gennem lovgivning jf. forslag til direktiv om virksomheders due diligence for bæredygtighed. Formålet med

² <https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/lang--en/index.htm>

direktivforslaget er at sikre identifikation, forebyggelse, afbødning og ansvarlighed for faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne, herunder arbejdstagerrettigheder, og miljøet i de globale forsyningskæder. Direktivforslaget om virksomheders due diligence for bæredygtighed vil omfatte virksomheder med en omsætning over en vis grænse og for visse andre virksomheder i særligt følsomme sektorer. Ydermere vil virksomheder etableret udenfor EU, men som har en vis omsætning på EU's indre marked, være omfattet af direktivet. Kommissionen vil endvidere styrke virksomhedernes offentliggørelse af oplysninger om bæredygtighedsaspekter, herunder om anstændigt arbejde i globale forsyningskæder, for at fremme bæredygtige investeringer og gennemsigtighed for andre interessenter. Hertil kommer endvidere direktiverne om offentlige udbud samt detaljerede rapporteringskrav om arbejdstagerrettigheder såsom afskaffelse af børnearbejde og tvangsarbejde i Kommissionens forslag til direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering.

I tillæg til ovenstående horisontale initiativer findes også en række sektor-specifikke initiativer, der skal fremme anstændigt arbejde samt retfærdig og/eller bæredygtig produktion. Initiativerne vedrører en bred vifte af sektorer, herunder: metaller og mineraler, batterier, beklædning, tekstiler, lufttransport, international vejtransport, søtransport, havforvaltning og fiskeri.

Kommissionen vurderer samtidig, at der er brug for yderligere indsatser for effektivt at bekæmpe tvangsarbejde. Kommissionen er derfor i færd med at udarbejde et nyt lovgivningsinitiativ, som effektivt vil forbyde markedsføring af produkter på EU-markedet, der er fremstillet ved tvangsarbejde, herunder tvunget børnearbejde. Initiativet vil omfatte både indenlandske og importerede produkter og kombinere et forbud med en solid og risikobaseret håndhævelsesramme.

EU's bilaterale og regionale forbindelser

I sin handelspolitik forventer EU, at dens handelspartnere overholder internationale arbejdsstandarder. Frihandels- og investeringsaftaler spiller en afgørende rolle i denne henseende, idet de omfatter forpligtelser til at overholde internationale arbejdsstandarder og fremme anstændigt arbejde gennem national lovgivning og praksis, herunder effektivt arbejdstilsyn.

Sikring af anstændigt arbejde for alle vil desuden være en af hovedprioriteterne i EU's udviklingspolitik, samtidig med at der vil ske yderligere finansiering af foranstaltninger til fremme af anstændigt arbejde, herunder i forbindelse med Team Europe-initiativer.

EU vil gennem sin udvidelsespolitik, økonomiske reformprogrammer og støtte til reformer fremme gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder. EU vil desuden fremme respekten for arbejdstagerret-

tigheder i tredjelande som en væsentlig del af EU's menneskerettighedsprincipper. Det sker bl.a. gennem den europæiske naboskabspolitik, hvor EU vil udveksle bedste praksis inden for menneskerettigheder og grundlæggende arbejdstagerrettigheder, og give politisk støtte i Det Østlige Partnerskab gennem investering i mennesker og udvikling af menneskelig kapital³.

Dertil kommer, at EU vil fremme inddragelsen af anstændigt arbejde, herunder arbejdstagerrettigheder, i alle relevante fremtidige eller ajourførte bilaterale og regionale aftaler og dialoger på forskellige niveauer.

EU i internationale og multinationale fora

EU vil gennem støtte og deltagelse i en bred vifte af internationale og multinationale fora fremme arbejdet for at sikre anstændigt arbejde på globalt plan.

EU vil yde støtte til gennemførelsen af FN's instrumenter vedrørende anstændigt arbejde og fremme af diskussioner om anstændigt arbejde i FN-fora, navnlig i forbindelse med gennemførelsen af FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling. EU har eksempelvis styrket sit engagement i FN's menneskerettighedsfora og med partnerlande for aktivt at fremme og støtte den globale gennemførelse af FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv.

EU støtter reformen af WTO for yderligere at bidrage til bæredygtig udvikling, integrere globaliseringens sociale dimension og fremme drøftelserne i WTO om, hvordan handel kan støtte anstændigt arbejde og social retfærdighed. EU vil i sit samarbejde med OECD støtte fremme og gennemførelse af internationale standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd for at fremme virksomhedernes bidrag til anstændigt arbejde, mens EU i sit samarbejde med G7- og G20-partnerne vil bestræbe sig på at sikre, at anstændigt arbejde og social beskyttelse spiller en væsentlig rolle i G7's og G20's drøftelser.

Dertil kommer, at EU ugentligt samarbejder med Europarådet om at garantere grundlæggende sociale og økonomiske rettigheder i overensstemmelse med internationale forpligtelser.

Inddragelse af interessenter og globale partnerskaber

EU vil fremme inddragelsen af interessenter samt bidrage og støtte globale partnerskaber. Det vil bl.a. ske ved, at Kommissionen efter anmodning vil yde støtte til arbejdsmarkedets parter i EU's sektordialogudvalg med henblik på at iværksætte aktiviteter vedrørende overholdelse af arbejdstagerrettigheder i forsyningskæder. EU vil derudover fortsætte med at styrke

³ Rådets konklusioner om politikken for Det Østlige Partnerskab efter 2020, 11. maj 2020.

dialogen med civilsamfundsaktører og fremme et sikkert og gunstigt miljø for civilsamfundet. Slutteligt vil EU yde støtte til globale partnerskaber på forskellige områder vedrørende anstændigt arbejde, herunder ved at blive partner i Alliance 8.7.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke forholdt sig til meddelelsen.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen har i sig selv ikke lovgivningsmæssige konsekvenser. Det fremgår dog af meddelelsen, at Kommissionen forbereder et nyt juridisk initiativ, der skal forbyde markedsføring af produkter, der er fremstillet ved brug af tvangsarbejde på det indre marked.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen er ikke en retsakt og har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Meddelelsen beskriver dog adskillige initiativer fra Kommissionen for at sikre anstændige arbejdsforhold på globalt plan, såsom eksempelvis et forslag til kommende direktiv om virksomheders due diligence for bæredygtighed (2022/0051). Der vil i forbindelse med behandlingen af de konkrete initiativer blive foretaget en vurdering af de økonomiske konsekvenser.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, *jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.*

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen forventes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 17. marts 2022. Der er ikke modtaget indholdsmæssige høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke konkrete oplysninger om andre landes holdninger til selve meddelelsen. Der forventes dog overordnet opbakning blandt medlemslandene til formålet om at fremme anstændigt arbejde.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser meddelelsen om anstændigt arbejde velkomment, og støtter det overordnede formål om at fremme anstændigt arbejde i hele verden.

Regeringen ser endvidere frem til at deltage i arbejdet med det kommende juridiske initiativ om et forbud mod at markedsføre varer, der er produceret ved brug af tvangsarbejde.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.